

2018-05-21

Justitiedepartementet
Enheten för fastighetsrätt och associationsrätt

103 33 Stockholm

Europeiska kommissionens bolagsrättspaket

(Ju2017/07943/L1)

Bolagsverket vill härmed komplettera verkets redan ingivna remissyttrande (av den 4 maj 2018) över Europeiska kommissionens bolagsrättspaket.

Användningen av digitala verktyg och förfaranden inom bolagsrätt

Bolagsverket har följande kommentarer.

Avsnitt 1 A - Onlineregistrering, onlineinlämning och offentlighet

Artikel 13f - Onlineregistrering av bolag

Punkten 1

Av förslaget följer att medlemsstaterna ska säkerställa att registreringen av bolag (nybildning av aktiebolag) ska göras helt online. Som Bolagsverket förstår förslaget ska registreringen göras helt utan manuella inslag. Man har ju avsiktligt gjort en skillnad mellan möjligheten att lämna in handlingar online och att registrera helt online. Den skillnaden måste, menar Bolagsverket, innebära att nybildade aktiebolag ska kunna anmälas och registreras med s.k. automatavslut. En helautomatisk registreringstjänst för nybildade aktiebolag är ingenting som verket erbjuder i dagens läge eftersom en hel del manuell granskning måste göras av de handlingar och uppgifter som kommer in, något som verket ska peka på i det följande. För att realisera det förslag som kommissionen nu lägger fram kommer det, menar Bolagsverket, att krävas både omfattande författningsändringar och kostnadskrävande utveckling för att införa sådant system.

Bolagsverket vill dock i sammanhanget betona att verket har som högsta prioritet att arbeta för ökad digitalisering varför verket i och för sig är för åtgärder från kommissionen som tvingar medlemsstaterna att i snabbare takt arbeta för införandet av bättre och enklare processer för att underlätta för företagen. Kommissionens krav om helautomatiserade processer kan dock vara väl tufft även för en myndighet som Bolagsverket, som befinner sig långt fram i arbetet med digitalisering, men som också har att iaktta nationella författningskrav vid nybildning av aktiebolag, krav som kan vara svåra att helautomatisera.

Punkten 4 b

I de regler som medlemsstaterna ska fastställa för onlineregistrering av bolag får föreskrivas förfaranden för att säkerställa bolagsnamnets lagenlighet. Som Bolagsverket kommer att komma in på i det följande måste bestämmelserna i den svenska firmalagen (1974:156) iakttas vid registrering av företag och filialer i Sverige.

Punkten 5

Medlemsstaterna får inte ställa som villkor för onlineregistrering av ett bolag att detta ska ha erhållit eventuella licenser eller tillstånd innan det registreras, utom när det är nödvändigt för en tillfredsställande kontroll av vissa verksamheter enligt nationell rätt. Bolagsverket ställer sig frågande till varför kommissionen vill införa den här typen av uttryckliga förbud. Det finns exempel hos Bolagsverket där verket avvaktar registrering till dess att exempelvis Finansinspektionen godkänt en bolagsordning. Den nu föreslagna bestämmelsen antyder att det inte längre skulle vara möjligt att göra så.

Punkten 7

Medlemsstaterna ska säkerställa att onlineregistreringen avslutas senast fem arbetsdagar efter det senare av följande:

- (a) Mottagandet av alla nödvändiga handlingar och all nödvändig information av en behörig myndighet eller, i tillämpliga fall, av en person eller ett organ som enligt nationell lagstiftning har ansvaret för att lämna in ansökan om registrering av ett företag.
- (b) Betalningen av en registreringsavgift, genom kontantbetalning när det gäller aktiekapital eller, när en betalning för aktiekapital sker genom betalning in natura, i enlighet med nationell lagstiftning.

Medlemsstaterna ska säkerställa att sökanden omedelbart underrättas om skälen till en eventuell försening när det, i vederbörligen motiverade undantagsfall, inte kommer att vara möjligt att iakttä tidsfristen.

Bolagsverket anser att Sverige ska verka för att den föreslagna bestämmelsen vad gäller just tidsfristen om fem dagar ska ändras. Nedan följer skäl till varför femdagarsfristen måste ändras enligt Bolagsverkets uppfattning.

Inledningsvis kan i och för sig nämnas att verket har som målsättning att kunna registrera en nybildning av ett aktiebolag inom fem arbetsdagar.

Ett ärende som rör nybildning av aktiebolag ska granskas av Bolagsverket. Det följer av 1 kap. 3 och 4 §§ aktiebolagsförordningen vilka uppgifter och handlingar som ska ges in till Bolagsverket. Handlingar som skickas in kan vara omfattande och ta tid i anspråk att granska. Ett sådant exempel är bolagsordningen. Det är inte ovanligt att bolagsordningen innehåller långa och komplicerade klausuler som reglerar alltifrån företrädesrätt till förköp och hembud och som dessutom kan vara utformade på väldigt många olika sätt. Därutöver måste alltid det anmälda företagsnamnet granskas enligt firmalagen. Det följer nämligen av svensk firmarätt att ett företagsnamn inte får registreras om namnet saknar särskiljningsförmåga eller om det finns något absolut eller relativt hinder mot det ansökta namnet. Sverige har, jämfört med många andra medlemsstater, ett mer omfattande granskningskrav att följa eftersom granskningen mot relativa hinder fortfarande finns kvar, trots att det tidigare har funnits förslag om att slopa just den granskningen. Mot bakgrund

av det omfattande kravet på granskning från myndighetens sida är det många gånger så att det är det anmälda företagsnamnet som gör att det kan ta tid att registrera det nybildade bolaget. Om det finns hinder mot ett ansökt företagsnamn i enlighet med bestämmelserna i firmalagen finns det i och för sig olika möjligheter för sökanden att komma vidare i registreringsprocessen, exempelvis genom att skicka in ett nytt namnförslag eller genom att skicka in medgivande från hindrande kännetecken. Om kommissionens förslag på onlineregistrering med automatavslut ska kunna införas för svensk del måste det därför övervägas om svensk firmalagstiftning ska ses över i den delen. Dock är det inte enbart firmalagstiftningen som måste ses över för att onlineregistrering med automatavslut ska kunna införas utan även vissa delar av aktiebolagsrätten, till exempel vad gäller granskning av bolagsordningar.

Som svensk lagstiftning ser ut nu finns det inte någon som helst möjlighet för Bolagsverket att kunna tillåta registrering inom fem dagar om det finns hinder till exempel avseende företagsnamnet. Överhuvudtaget är en femdagarsfrist väldigt strängt tilltagen och innebär att myndigheten inte ska tillåtas utföra någon granskning alls. Det kan väl ändå inte vara tanken från kommissionens sida att inte inte den befintliga nationella lagstiftningen ska respekteras?

Av artikel 15 i bolagsrättsdirektivet¹ följer att medlemsstaterna ska se till att till registren anmälda ändringar vanligtvis ska införas i akten inom 21 dagar från mottagandet av den fullständiga dokumentationen *inklusive laglighetskontroll i enlighet med nationell lagstiftning* (verkets kursivering). Denna bestämmelse finns bland annat intagen i 2 kap. 13 § aktiebolagsförordningen (2005:559). Bolagsverket är av den uppfattningen att, för att nationell lagstiftning ska kunna iaktas vid onlineregistrering av aktiebolag enligt den nu föreslagna bestämmelsen, det måste in en liknande förutsättning, dvs. att registrering ska göras inom fem dagar från det att fullständiga handlingar skickats in och laglighetskontroll enligt nationell lagstiftning gjorts. Det måste utgöra en förutsättning för att Sverige ska kunna godta den föreslagna femdagarsfristen menar Bolagsverket.

Återigen vill dock Bolagsverket framföra att verket ser mycket positivt på kommissionens initiativ och målsättning att förmå medlemsstaternas företagsregister att upprätta system för onlineregistrering av företag och filaler. Det ligger som sagt helt i linje med arbetet om digitalisering på Bolagsverket med att underlätta för företagarna att anmäla och registrera ärenden hos verket.

Om inte femdagarsfristen skulle komma att ändras skulle Bolagsverket behöva utnyttja sista stycket i artikel 13f punkten 7 där det framgår att sökanden måste underrättas om skälen till en eventuell försening när det inte kommer att vara möjligt att iaktta tidsfristen. För Bolagsverkets del skulle det inte vara fördelaktigt för verket, som för övrigt har fullt godtagbara handläggningstider, att behöva skicka ut dessa underrättelser till sökande att verket inte hinner med att följa av kommissionen uppställda tidsfrister. Vidare skulle det vara administrativt betungande att behöva underrätta sökanden i alla fall som man inte klarar den fristen.

---

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1132 av den 14 juni 2017 om vissa aspekter av bolagsrätt

Gränsöverskridande ombildningar, gränsöverskridande fusioner och gränsöverskridande delningar

Gränsöverskridande ombildning

Bolagsverket utgår inledningsvis från att gränsöverskridande ombildning för svensk del bara ska omfatta privata och publika aktiebolag. Direktivet är tydligt i den delen eftersom det i artikel 86b (1) hänvisas till bolag med begränsat ansvar som förtecknas i bilaga II. Preambeln not 8 skulle dock kunna göras tydligare i den delen, menar Bolagsverket. I not 8 hänvisas till artikel 49 i fördraget som är betydligt vidare till sin omfattning och gäller fler företagsformer än aktiebolag. Det kan leda till osäkerhet om vad som egentligen gäller.

Bolagsverket önskar vidare att det av direktivet ska framgå tydligare att destinationsmedlemsstaten får göra en motsvarande laglighetskontroll för de inflyttade bolagen som görs för de aktiebolag som bildas på vanligt sätt i Sverige. Ett aktiebolag som ska flytta till Sverige måste så klart uppnå samma krav enligt aktiebolagslagen och aktiebolagsförordning – samt firmalagen – som de inhemska bolagen. Det finns en del skrivningar i direktivet och preambeln som kan tyda på att inte samma laglighetskontroll ska få göras, se exempelvis not 8, som gör att Bolagsverket vill att detta klargörs särskilt.

Artificiellt arrangemang

Det följer av artikel 86n att det i vissa fall ska göras en fördjupad bedömning om huruvida en gränsöverskridande ombildning utgör ett artificiellt arrangemang. Om det för Sveriges del är Bolagsverket som ska göra sådana fördjupade bedömningar är detta någonting nytt för verket. Bolagsverket är dock positivt till att åta sig ett sådant uppdrag eftersom registreringsprocessen för övrigt torde ligga under verkets ansvar.

Bolagsverket noterar att mikro- och småföretag enligt artikel 86g punkten 6 är undantagna från kravet att det ska genomföras en granskning av en oberoende sakkunnig. För övriga bolag ska det utses en oberoende sakkunning. Den oberoende sakkunnige ska bland annat göra en fördjupad bedömning av huruvida den planerade ombildningen utgör ett artificiellt arrangemang och här bland annat ange uppgifter om etableringen i destinationsmedlemsstaten, inbegripet syfte, sektor, investeringar, nettoomsättning, resultat, antal anställda, balansräkningens sammansättning, skatterättslig hemvist, tillgångar och deras belägenhet, sedvanlig arbetsplats för de anställda och specifika grupper av anställda, den plats där socialförsäkringsavgifter ska betalas och de affärskrisker som det ombildade bolaget övertar i destinations- och utgångsmedlemsstaten.

I de bolag där det ska utses en oberoende sakkunnig har utgångsmedlemsstatens företagsregister stor hjälp av dennes utredning, enligt Bolagsverkets uppfattning. För Bolagsverkets del, som idag saknar rutiner och erfarenheter av att på egen hand genomföra fördjupade bedömningar om det rör sig om artificiellt arrangemang eller inte uppkommer frågan hur sådan utredning ska genomföras i de bolag som alltså undantagits kravet på att utse oberoende sakkunnig.

För övrigt vill Bolagsverket framföra att det är svårt, om inte omöjligt, att för verket avgöra om ett bolag utgör ett mikro- eller småföretag som de definieras i kommissionens rekommendation 2003/361/EG.

Samma funderingar gällande artificiellt arrangemang gör sig även gällande för förslaget om gränsöverskridande delningar, artikel 160p.

Kostnader med anledning av förslaget

De föreslagna direktivförslagen får stor påverkan på Bolagsverket. Krav på onlineregistrering med olika inbyggda kontroller, bland annat kontroll av identiteten på företrädare, kommer medföra stora utvecklingskostnader. Bolagsverkets utvecklingsavdelning har beräknat att förslaget kan komma att medföra kostnader om uppemot 63 miljoner kronor. Bolagsverket önskar därför redan nu lyfta frågan till regeringen om finansiering till myndigheten för att kunna täcka dessa kostnader.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Annika Stenberg. I den slutliga handläggningen har deltagit chefsjuristen Elisabeth Lagerqvist. Föredragande har varit verksjuristen Lena Göransson Norrsjö.

Annika Stenberg

Lena Göransson Norrsjö